

Justitieombudsmannen
Stefan Holgersson

Inspektion den 5 oktober 2016 av Socialförvaltningen i Kumla kommuns enhet för ensamkommande barn

Närvarande från Riksdagens ombudsmän: byråchefen Carl-Gustaf Tryblom, hovrättsassessorn Veronica Widell Edlund, kammarrättsassessorn Sophia Häggmark Elmér samt sekreteraren Peter Karlén (protokollförare).

Inledande möte

Inspektionen inleddes på förmiddagen med ett möte med verksamhetschefen för individ och familjeomsorgen AA samt enhetschefen BB.

Carl-Gustaf Tryblom redogjorde kortfattat för den undersökning av handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn som JO Stefan Holgersson har beslutat om (se JO:s ärende med dnr 5565-2016).

AA redogjorde för enhetens arbete. Hon angav bl.a. följande:

Innan hösten 2015 så hade socialförvaltningen i Kumla kommun en socialsekreterare som arbetade med ensamkommande barn. Kommunen förfogade även över ett HVB-boende med 12 platser. I dagsläget har enheten fyra socialsekreterare och kommunen har även fyra egna HVB-boenden. Kompetensnivån på personalen beskrivs som hög och man har inte haft stora problem att rekrytera personal när behov uppstått.

Inströmningen av ärenden har i dagsläget upphört och under våren har man arbetat med att flytta ungdomar, som initialt placerats i Skåne, till egna boenden i Kumla kommun. Målet är att ha alla barn placerade i kommunens egna boenden. Privata familjehem används endast i undantagsfall. Övervägande delen av de placerade ungdomarna bor idag i HVB-hem. Kommunen har 96 pågående ärenden. Fem ungdomar bor i utslussningsboenden och 17 ungdomar har fått permanent uppehållstillstånd. Av de ungdomar som tidigare slussats ut så har idag ingen kontakt med socialtjänsten.

När ett ensamkommande barn blir aktuellt på förvaltningen är rutinen att första kontakten med socialtjänsten ska ske inom tre dagar. Därefter träffar man alla barn minst en gång var tredje månad och vid dessa tillfällen hålls alltid enskilda samtal

med barnen, dvs. utan att utföraren eller god man närvarar. Oftast har man även hjälp av en telefontolk.

Frågor om hälsa ställs vid det inledande samtalet med barnet och uppfattningen är att hälsoproblematik av fysisk karaktär då också fångas upp. När det gäller hälsoproblem av psykisk karaktär så tenderar detta att dyka upp i ett senare skede.

När det gäller de ensamkommande barnens skolgång så hålls regelbundna samverkansmöten med kommunens skolor. Den ökade arbetsbelastningen har medfört att skolorna har svårt att hinna med att ordna platser till de ensamkommande barnen. Kommunen har startat en egen verksamhet för de ensamkommande barn som inte kan läsa och skriva.

Förvaltningen underrättar alltid Överförmyndarnämnden om behov av god man även om Migrationsverket meddelat att de ska ombesörja detta.

Det finns vissa svårigheter att ”hitta” en särskild förordnad vårdnadshavare när en sådan ska utses.

Det finns en oro inom förvaltningen om vad sänkta statliga bidrag kan betyda för verksamheten.

Granskning

Efter det inledande mötet granskades 32 akter i ärenden beträffande

- barn som är födda år 2001 och senare,
- barn som är födda den 1 september–31 december 1998, och
- flickor som är födda år 1999,

lakttagelser under inspektionen

Vid granskningen av de aktuella akterna noterades bl.a. följande:

- Det gick förhållandevis lätt att av dokumentationen i akten följa ärendets gång och anteckningarna i journalerna fördes generellt in utan dröjsmål.
- När ett barn anvisades till kommunen inleddes en utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, utan dröjsmål. Förvaltningen har, med något undantag när barnet inte vistats i Kumla, lyckats att förhållandevis snabbt få en kontakt med barnet.
- Under utredningen fördes diskussioner om barnets stödbehov och om hälsa m.m.
- Det framgick av det första placeringsbeslutet att den inledande placeringen var tillfällig.

- Vid inledande av utredning så tog handläggaren stöd av en checklista så att det säkerställdes att alla nödvändiga åtgärder genomfördes.
- Vårdplaner fanns upprättade i alla de granskade ärendena.
- I de fall som familjehem använts så utreds hemmet innan barnet placeras i hemmet för stadigvarande vård och fostran.
- I ett ärende rörande CC, född 2001, beslutade nämnden att pojken skulle flytta från sitt familjehem till ett HVB-hem i Kumla därför att familjehemmet inte klarade av att hantera situationen rörande CC. CC överklagade genom sin gode man beslutet till förvaltningsrätten som i en dom den 7 oktober 2015 fann att CC hade rätt till bistånd i form av boende i familjehem. Nämnden överklagade den 19 oktober 2015 domen till kammarrätten. Nämnden begärde då inte att kammarrätten skulle förordna om inhibition av förvaltningsrättens dom. Förvaltningsrättens dom gällde därför utan hinder av att den hade överklagats. Nämnden väntade dock med att verkställa domen i avvaktan på kammarrättens prövning. Kammarrätten biföll nämndens överklagade i en dom den 30 maj 2016.
- Genomförandeplaner fanns upprättade i merparten av de granskade ärendena.
- Utredningarna slutfördes inom föreskriven tid.
- Under placeringen hade uppföljning skett och barnets handläggare hade haft kontakt med barnet. De barn som varit placerade på kommunalt HVB-hem har haft en mentor på boendet.
- Konsultationsdokument skola har begärts in från skolan.
- Överväganden av placeringarna har i huvudsak gjorts inom föreskriven tid.

Avslutande möte

Inspektionen avslutades på eftermiddagen med ett möte. Från förvaltningens sida deltog verksamhetschefen för individ och familjeomsorgen AA samt enhetschefen BB.

Carl-Gustaf Tryblom redogjorde kortfattat för de iakttagelser som hade gjorts under granskningen. Han förklarade att redovisningen inte innefattade någon kritik mot förvaltningen utan endast var en redogörelse för vilka uppgifter som skulle vidarebefordras till JO Stefan Holgersson.

Vid protokollet

Peter Karlén

Protokollet uppvisat

Carl-Gustaf Tryblom

Jag har tagit del av protokollet. Inspektionen ingår som en del av en pågående undersökning av handläggningen om ärenden som rör ensamkommande barn. De samlade iakttagelserna och mina uttalanden kommer att redovisas i JO:s ärende med dnr 5565-2016. Jag gör därför inte här något särskilt uttalande med anledning av iakttagelserna vid inspektionen.

Ärendet avslutas.

En kopia av protokollet tillförs ärendet med dnr 5565-2016.

2016-10-26

Stefan Holgersson